

A HTMT HÍREI

25 éves a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj – jubileumi konferencia

25 éves a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai János Kutatási Ösztöndíja, melynek alkalmából jubileumi konferenciát szervez a Kolozsvári Akadémiai Bizottság 2022. május 12–13-án, a BBTE Aulájában (Kogălniceanu utca 1. szám, I. emelet, Kolozsvár)...

Forrás: KAB.ro: [teljes cikk >](#)

AUSZTRIA

Kis létszámú iskolák Burgenlandban

Burgenland Ausztria egyik olyan tartománya, ahol a legmagasabb a kis létszámú általános iskolák aránya. A nemzeti oktatási jelentés szerint a tartomány általános iskoláinak 60 százaléka ebbe a kategóriába tartozik. [...] A burgenlandi Őrisziget a felsőőri járásban található. Az Őriszigeti Általános Iskola múltja már több, mint 300 évre tekint vissza, és ahol már 2018-ban bevezették az úgynevezett immerziós programot, miszerint nem csak bizonyos tanórákon, hanem egy egész tanítási nap kizárólag csak magyarul zajlik az oktatás. Az idei tanévben a négy évfolyamon összesen 20 diák tanul az intézményben – mondta el Miklós Wilhelm az iskola igazgatója. [...] Mivel az osztálylétszámok csak pár főt jelentenek, így a gyerekek összevontan, egy osztályban vesznek részt az órákon. A matematika és a német órákon a gyerekek szét vannak osztva, és két pedagógus tanítja őket, míg a többi tantárgyat, a magyart, a környezetet vagy a rajzórát a tanárok együtt tartják minden gyermeknek. [...] Ausztriában összesen valamivel kevesebb mint 1000 kis általános iskola van – ezek azok az általános iskolák, amelyekben négy-nél kevesebb osztály van...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Podcast: Közgyűlést tartott az „Europa“-Club

Valamivel több, mint 20 fő jelenlétében tartotta meg közgyűlését csütörtökön a bécsi magyar „Europa“-Club. A pénztári beszámoló mellett az egyesület új vezetőséget is választott. A járványhelyzet okozta bizonytalanság miatt idén először nem jelenik meg nyomtatott formában az „Europa“-Club programfüzete. [...] Smuk András az Europa-Club elnöke a közgyűlésről: [...] A közgyűlésen beszámoltak az elmúlt év eseményeiről, melyek közül a Petronell kastélyban megrendezett 55. jubileumi gálaestet emelte ki az elnök, ahol mintegy 200 vendég vett részt a Nemzetközi Duna Filharmónia koncertjén. [...] Az „Europa“-Club immár 30 éve szervez kulturális körutazásokat, melyek során a Kárpát-medence magyar emlékeit keresik fel a tagok...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Podcast: Új elnök a Felsőőri Református Ifjúsági Olvasókör élén

Gangoly Éva személyében új elnököt választott a Felsőőri Református Ifjúsági Olvasókör. Az idén 133 éves Református Ifjúsági Olvasókör Felsőőr legrégebbi egyesülete. Gangoly Éva egy nehéz, kihívásokkal teli időszakban veszi át a nagymúltú Felsőőri Református Ifjúsági Olvasókör vezetését. A járványhelyzet miatt a burgenlandi magyar szervezet is számos rendezvényét kényszerült lemondani az utóbbi csaknem két évben. [...] Az egyesület elnöke a civil életben magyar-német szakos tanár és a pinkafői és felsőőri szakgimnáziumokban oktat. [...] „Többet akarunk csinálni a diákoknak. Lehetőleg valami olyat, hogy meg lehessen ismerni az olvasókört. Mert nem arról van szó, hogy közösen olvasunk egy könyvet, hanem nekünk különböző projektjeink vannak, mint például a szindarab, vagy a hagyományörző nap, a színes est, a néptáncsoport, az énekkar...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

SZLOVÉNIA/MURAVIDÉK

Újszülött-támogatás Muravidéken: 300 és 1 000 euró között

Az újszülöttek száma a Muravidéken 2016 óta nem emelkedett a korábbi ezres szám fölé. Az utóbbi évtizedben a legtöbb gyermek – 1.047 – 2011-ben született, a legkevesebb – 769 – tavaly. A kedvezőbb demográfiai mutatók elérése érdekében az állami szervek és a községek különböző gyermek- és családbarát intézkedésekkel is próbálkoznak. Ezek egyike az újszülöttek támogatása. A gyermeket vállaló családok megsegítése érdekében az állam 2020-as, PKP 7-es számú, a koronavírus-járványhoz kapcsolódó intézkedési csomagjában egyszeri újszülötti támogatást hagyott jóvá 500 euró értékben. [...] A gyermekeket vállaló családokat szinte minden muravidéki község is egyszeri újszülötti támogatással segíti. A támogatás nem törvényi kötelezettség, az intézkedésről a község maga dönt és biztosít rá költségvetési keretet...” Forrás: Nepujzag.net: [teljes cikk >](#)

Riport: A lendvai magyar önkormányzat a negyedszázados jubileum jegyében

Cikkünkben az LKMNÖK legfontosabb pillanatait Vida Törnar Judit jelenlegi elnök segítségével jártuk körbe, aki 2014 óta vezeti a lendvai önkormányzatot. [...] Ahogy lapunknak az elnök elmondta, elsősorban közösségi embernek tartja magát, így elnöklése kezdetétől törekedett arra, hogy minél szorosabb kapcsolatot létesítsen az emberekkel, azokkal, akik a mindennapjaikat magyarként élik meg. [...] Megváltoztatták az önkormányzat egyes alapidokumentumait, így például a felsoktatási támogatásokat a közösségi aktivitáshoz kötötték, de változtattak a társalapított intézetek és a civilszervezetek támogatási rendszerén is. [...] Elmondása szerint a programokért, különösen pedig a támogatásokért sokszor harcot kellett vívni az állammal, vagyis a Nemzetiségi Hivatallal, de általában sikerrel jártak, így az előtte lévő elnökökkel, Cár Józseffel, Horváth Ferencsel és Halász Alberttel, a huszonöt év során felsorakozott tanácstagokkal sikeres munkát tudhatnak maguk mögött...” Forrás: Nepujtag.net: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Tóth Elizabeta, a Muravidéki Pedagógusok Egyesületének (MPE) elnöke

A 15 évvel ezelőtt megalakult Muravidéki Pedagógusok Egyesületét (MPE) a következő két éves mandátumban is az eddigi elnök, Tóth Elizabeta vezeti. Az egyesület elmúlt két évének tervei – bár módosultan – zömében megvalósultak, a már bevált eseményeket és programokat a jövőben is folytatni szeretnék. [...] A tavaly decemberben tartott tisztújító közgyűlésen további két évre vállaltam el az elnöki feladat kört. Nem volt egyszerű meghoznom ezt a döntést. Előzőleg sokat gondolkodtam rajta, hiszen egy tiszteletbeli funkció betöltéséről van szó, amelyet a munkahelyi teendőim mellett, szabadidőmben látok el, és amely nem kevés kötelezettséggel és sok lemondással is jár. [...] Az MPE működését nézve kiterjed a Muravidék kétnyelvű területeire, ami azt jelenti, hogy az egyesület nyolc muravidéki tanintézmény valamivel több mint 150 magyar kötődésű pedagógusát tömöríti...” Forrás: Nepujtag.net: [teljes cikk >](#)

Podcast: Ilinka Todorovski, a Szlovén RTV nézőinek, hallgatóinak és olvasóinak biztosa

Ilinka Todorovski öt évig volt a Szlovén RTV nézőinek, hallgatóinak és olvasóinak biztosa. Mandátuma január 17-én lejár. Az RTV Programtanácsa nem bízta meg még egy ötéves mandátummal, helyette a jelentkezők közül Marica Uršič Zupant, a Primorske novice újságíróját, egyetemi előadót nevezték ki erre a tisztségre. Ilinka Todorovski a biztosi poszt betöltése előtt az RTV újságírója volt, ami azt jelenti, hogy ismerte az óriásnak mondható médiaház rendszerét, előnyeit, gondjait. A leköszönő szakember a Lendvai RTV Nemzetiségi Stúdióit is többször meglátogatta, amit elődei nem tettek meg. [...] A leköszönő biztos a nemzetiségi műsorok és annak műsorrendjéről, illetve annak háttéréről beszél...” Forrás: Rtv slo.si: [teljes cikk >](#)

HORVÁTORSZÁG

Lapszemle: A zágrábi Kisebbségi Tanács elnökével, Aleksandar Tolnauerrel készült nagyinterjú

A Manjinski forum (Kisebbségi Fórum) című, Zágrábban megjelenő közlöny 2021. decemberi számában olvasható egy, a zágrábi Kisebbségi Tanács elnökével, Aleksandar Tolnauerrel készült nagyinterjú. Az írás számos, a horvátországi nemzeti kisebbségeket érintő kérdéssel foglalkozik, ezek közül a magyarság számára talán a leginkább érdeklődést kiváltókat közöljük e cikkünkben. [...] A Horvátországban élő kisebbségek tavaly a kultúrájuk megőrzéséért folytatott tevékenységükre rekord nagyságú támogatást kaptak. [...] Tolnauer szerint mindezt jól bizonyítja az is, hogy egy évvel ezelőtt a kormány elfogadta a nemzeti kisebbségekre a 2020 és 2024 közti időszakban vonatkozó operatív programját, melynek megvalósítása is jó ütemben zajlik. [...] A Kisebbségi Tanács elnöke úgy véli, hogy a választásokat nem követte elegendő médiafigyelem, ráadásul akkor, ha egy-egy médium mégis foglalkozott velük, az leginkább az alacsony részvételi arányokról számolt be, ami igen káros és derogáló hatású, hiszen egyes helyeken akár 50 százalékos meghaladó részvétel is volt...” Forrás: Kepesujtag.com: [teljes cikk >](#)

Kötet: Horvátországi magyar világ 2000-2020

Lapunkban rendszeresen tudósítunk a horvátországi magyarság művelődési és közéletének az eseményeiről, kulturális rendezvényeiről, foglalkozunk a többségében mezőgazdaságból élő magyar népesség gondjaival, vállalkozóink nehézségeivel, elért eredményeikkel, a horvátországi magyar lét egyéb vonatkozásaival. Régióta terveztük, hogy legérdekesebb riportjainkat egy kötetbe gyűjtjük, s ez tavaly meg is valósult. Több hónapi gyűjtés, válogatás és szerkesztői munka után decemberben vehettük kezünkbe a könyvet, melynek a Horvátországi magyar világ 2000-2020 – Húsz év legérdekesebb írásai címet adtuk. A kötet a HMDK kiadásában jelent meg, a zágrábi Kisebbségi Tanács támogatásával. [...] A válogatás nem volt egyszerű feladat, ugyanis a meghatározott oldalszámhoz igazodva kellett szelektálnunk az eltelt két évtized riportanyagából – ez, évi 48 lapszámmal számolva, közel ezer beszélgetést, interjút jelent! Ebből valamivel több, mint kétszáz riport került a kötetbe, három fejezetbe osztva...” Forrás: Kepesujtag.com: [teljes cikk >](#)

Videó: Életbe lépett az orosz nyomtatott sajtót totálisan ukránosító nyelvtörvényi rendelkezés

Január 16-án lépett életbe az ukrán mint államnyelv működésének biztosításáról szóló törvény 25. cikkelye, amelynek értelmében a nyomtatott sajtótermékek csak ukrán nyelven jelenhetnek meg – adta hírül az Ukrajinszka Pravda hírportál. A jogszabály értelmében mostantól Ukrajnában az országos és regionális nyomtatott sajtótermékek csak államnyelven jelennek meg. A törvény szerint a nyomtatott sajtó az államnyelvtől eltérő nyelven is megjelenhet, feltéve, hogy az idegen nyelvű kiadvány a példányszámának megfelelő példányszámot egyidejűleg államnyelven is közzéteszi. [...] Ezek a követelmények nem vonatkoznak az Európai Unió nyelvein és a krimi tatár nyelven megjelenő kiadványokra, valamint 2024 júliusáig a helyi sajtóra. [...] Kárpátalján jelenleg három magyar nyelvű közéleti hetilap jelenik meg, a Kárpátinfo és a Kárpátalja helyi bejegyzésű, a Kárpáti Igaz Szó viszont egyedüli magyar lapként országos bejegyzéssel rendelkezik. Ukrajnában a kisebbségi nyelven működő szerkesztőségek semmilyen támogatást nem kapnak az államtól...” Forrás: Karpatin.ua: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Értékes vagy – Prevenációs-segítő program iskolásoknak

A Kárpátaljai Magyar Mentálhigiénés Társaság (KMMT) figyelemmel kíséri az oktatói-nevelői munka mentálhigiénés jellegének alakulását az óvodákban, iskolákban és felsőfokú tanintézményekben. Külön helyet kap a tanárokkal kiemelten a pályakezdőkkel és a kiegészítő szélén álló pedagógusokkal való munka. Az elmúlt év végén egy igen kényes téma kapcsán látogattak el Kárpátalja néhány iskolájába. A programot Gál Natália, a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház színművésze, a KMMT kulturális programokért felelős alelnöke és Berghauer-Olasz Emőke, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola docense, pszichológus, a KMMT elnöke vezeti. [...] Gyakran a pedagógus, a szülő nem is tud a gyerekek közötti konfliktusokról, hiszen oly sok minden mással kell foglalkoznia, illetve gyakran e konfliktusok túlságosan rejtettek a felnőtt szem számára – magyarázta Gál Natália. [...] Ez egy prevenációs-segítő program, kiutazunk a magyar iskolákba, s ott egy-egy osztályközösséggel dolgozunk. Két diákom is besegít a munkába, ők a foglalkozás elején négy jelenetet mutatnak be, a gyerekek különböző helyzetekkel szembesülnek. Ezután megbeszéljük a látottakat és közösen keresünk megoldásokat...” Forrás: Kiszonet.net: [teljes cikk >](#)

Kötet: Magyar GULÁG–GUPVI-rabok Euráziában

Dupka György, az MTA külső köztestületének tagja: Magyar GULÁG–GUPVI-rabok Euráziában című kötete az Intermix Kiadó gondozásában 2021-ben jelent meg. Az ismert GULÁG–GUPVI-kutató a szovjetunióbeli kényszermunkára elhurcolt civilek, magyar hadifoglyok tragikus sorsával foglalkozik, hiteles adatközlők, levéltári dokumentumok segítségével bemutatja szenvedéstörténetük elfeledett helyszíneit...” Forrás: Karpatalja.ma: [teljes cikk >](#)

Évértékelő: Sin Edina, beregszászi színház jótékonyági alapítványának igazgatója

A 2021-es esztendő értékelésére, a visszatekintésre Sin Edinát, a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház Jótékonyági Alapítványának igazgatóját kértük fel. [...] A beregszászi színház társulatának fennállása 28 éve alatt mindig is számos nehézséggel kellett megküzdenie, a közelmúltban épp a világvármány okozta korlátozásokkal és az intézményen belüli átalakulásokkal. Mára elmondhatjuk, hogy a teátrum mindezek ellenére működni tudott, színvonalas előadásokat és programokat kínált a mindenkori közönség számára. Erről tanúskodnak a számok: még ilyen körülmények között is közel 80 előadást játszottak színészeink összesen több mint 7 000 néző előtt. [...] Milyen tervekkel indulnak neki a 2022-es évnek? Néhány hete nekikezdünk a Fügöny fel! című előadásnak Katkó Ferenc rendezésében. Reményeink szerint február második felében bemutathatjuk a vígjátékot...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Helyzetkép: Magyarok Tekeházán

Az 1910-es népszámláláskor Tekeháza 1180 lakosa közül 824-en vallották magukat magyarnak, és 349-en ruszinnak. Jelenleg viszont a mintegy 1500 lelkes községnek már csak kb. a 35 százaléka magyar nemzetiségű. A II. világháborút követően ugyanis sok ruszin települt be vidékünk hegyvidéki településeiről, miközben maga a kárpátaljai ruszinság is jelentős mértékben elukránosodott. [...] Az 1970-es évek végéig két általános iskola működött a településen: egy ukrán, illetve egy magyar tannyelvű oktatási intézmény, ám 1978 körül a magyar iskolát bezárták, s azóta csak az ukrán általános iskolába járhatnak a gyerekek, a magyarok is – tájékoztat Lidka Diána, a 283 tagot számláló KMKSZ-alapszervezet elnöke, ukránnyelv- és irodalomtanár, aki emellett művészeti foglalkozásokat is vezet. [...] Az 1990-es években azonban beindult a református hitoktatás a parókián, természetesen magyar nyelven, így a hittan keretében írni, olvasni is megtanították az órákra járó református magyar gyerekeket. [...] Három éve magyar csoport is alakult az óvodában, melyben jelenleg mintegy húsz gyermek nevelkedik...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Kitekintő: Moldáv régész - Magyarok az Etelközben

Vitalij Sztjepánovics Szinyika (1980) régész, a történelemtudomány kandidátusa, a T. G. Sevcenkóról nevezett Dnyeszter menti Állami Egyetem Régészeti Laboratóriumának (Tiraszpol) vezetője a Mandinernek adott interjút. [...] Úgy tudom, ön eredetileg szkíta kurgánokat ásott ki, eközben bukkant rá a magyarok etelközi elődeire. A Fekete-tenger északnyugati előterében több tízezer temetkezési halmot – kurgánt – ismerünk, melyek építéséből és használatából az elmúlt hatezer évben itt élő szinte valamennyi nép kivette a részét. [...] Amikor az őskori kurgánok tanulmányozása során több, a halomsírok feltöltésébe beásott magyar jellegű temetkezésekre bukkantunk, felmerült annak szüksége is, hogy az összes hasonló leletegyüttes teljes adatbázisát felülvizsgáljuk, kibővítsük. Kiderült, hogy az elmúlt évtizedekben jó néhány magyar vonatkozású temetkezést találtak már, csak tévesen határozták meg és értelmezték azokat. [...] Kutatásaival megtízszerezte a Dnyeszter vidéki, és az Al-Duna moldáv oldalán található magyar lelőhelyek számát. [...] A legfrissebb eredmények szerint hol lehetett Etelköz? [...] A tágabb értelemben vett Etelköz a Prut és a Dnyeper folyó között helyezkedett el, a füves és erdős sztyepp övezetében. [...] A magyarok többsége a 9. század utolsó évtizedében hagyta el ezt a területet, amit régészeti adatok és írott források is alátámasztanak...” Forrás: Karpatin.ua: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Az elemző szerint Románia biztonságpolitikai számítások miatt óvatos Ukrajnával szemben

Arra panaszkodnak az ukrainai románok, hogy anyaországuk, Románia nem foglalkozik velük, miközben az ukrán vezetés a 2017-ben született oktatási törvénnyel ellehetetlenítette a nemzeti kisebbségek anyanyelvi oktatását. A Libertatea bukaresti portálnak nyilatkozó románok pozitív, követendő példaként emlegetik a magyar kormányt, amely határozott diplomáciai lépéseket tesz a jogfosztások -miatt, és anyagilag támogatja a kárpátaljai magyarokat. Mint a lap megjegyzi, a bukaresti külügyminisztérium is bírálta a diszkriminatív ukrán oktatási jogszabályt, de jóval diplomatikusabb formában. [...] „Románia elfelejtett minket” – jelentette ki Elena Nandriș, aki évekig volt egy Csernyivci melletti község, Mahala polgármestere. Ukrajna délnyugati, déli részén és Kárpátalján közel félmilliónyi román ajkú ember él, egy részük moldovai-nak vallja magát. [...] Barabás T. János, a budapesti Külügyi és Külgazdasági Intézet vezető elemzője megkeresésünkre elmondta, bár Ukrajnának az 1991-es függetlensége óta feszültségekkel terhes a viszonya Romániával, a román–ukrán kapcsolatok a 2014-es krími orosz intervenció után javultak, jelenleg komoly biztonságpolitikai együttműködés van a két ország között...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Videóinterjú: Barna Gergő szociológus, a magyar népszámlálási kampány lebonyolításáról

Idén március és július között népszámlálást tartanak Romániában. Ezzel kapcsolatban Barna Gergő szociológust, a magyar népszámlálási kampány lebonyolításával megbízott Közpolitikai Elemző Központ Egyesület elnökét kérdeztük. Többek között az érdekelt, melyik a népszámlálás referencia dátuma (meddig érvényes helyzetet rögzítenek a számlálóbiztosok), lehet-e magyarul kitölteni a kérdőívet, mi jár ennek az online kitöltéséért, mit tanácsolnak a többes identitású személyeknek, illetve számítanak-e az önkéntesek segítségére. [...] Az a céljuk, hogy minden olyan településen megszervezzék a segítségnyújtást, a tájékoztatást, ahol ötvennél több magyar ember él. A korábbi népszámlálás adatai szerint 1239 ilyen településről tudnak...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Riport: Százak jöttek vissza Erdélybe, ezrek maradtak Magyarországon

Mik az okai annak, hogy az erdélyi magyar diákok már középiskolába is Magyarországra mennek? Mekkora a jelenség, és hogyan hat ez a határ menti magyar közösségre? Évről évre egyre többen választják a környezetében is a romániai magyar középiskolák helyett a magyarországi gimnáziumokat. [...] „Többen járnak, és akkor összefogunk: négy tanuló fér egy kocsiba, és akkor csináltunk egy ilyen Messenger csoportot, egyeztettünk, hogy ki kivel megyen, ki kivel jön, és akkor ezt a nyolc gyereket két autóval hozzuk-visszük. [...] „Nem véletlen, de ezt rengetegszer lehet hallani, hogy milyen érdekes az, hogy angolul meg tudnak tanulni, románul nem tudnak megtanulni. Ennek azonban – túl a pedagógiai módszereken, és a vélt vagy valós politikai szándékokon – van egy pszichológiai vonatkozása is” – mondja erről Papp Z. Attila. A Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézetének igazgatója szerint egy komoly lélektani gátat is le kellene küzdeni annak érdekében, hogy a romániai magyarok ne ódzkodjanak a román nyelvtől...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

Rekorszámú látogatót vonzottak a Kolozs megyei múzeumok

A Kolozs megyei múzeumoknak a jelek szerint javára vált a 2020-ban hosszú hónapokra elrendelt teljes lezárás, hiszen látványosan megnőtt a látogatottságuk tavaly, miután a járvány és az azzal kapcsolatos korlátozások miatt a lakosság inkább hazai úticélokot preferált a külföldi utazások rovására. [...] A Kolozs Megyei Tanács hatáskörébe tartozó múzeumok közül a néprajzi látogatottsága ívelt korábban sosem látott magasságokba: vendégeinek száma 2021-ben megkétszereződött, minden korábbi rekordot felülmúlva. Több mint 69 ezren látogatták a múzeum két kolozsvári részlegét. [...] A Bánffy palotában székelő Művészeti Múzeum látogatóinak száma 2021-ben meghaladta a 48 ezret, 2020-ban 36.100 volt. Tavaly a múzeum ötven időszakos kiállítás és több mint nyolcvan

kulturális rendezvény helyszíne volt filmvetítésektől könyvbemutatókon át színházi előadásokig. [...] A csucsai Goga-múzeumot 2021-ben több mint 17 ezren látogatták, míg 2020-ban csak 7134-en...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Konferencia: Teológia a tudományért és a társadalomért

Első alkalommal szervezett konferenciát Teológia a tudományért és a társadalomért címmel a Babes-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Református Tanárképző és Zeneművészeti Kara csütörtökön. [...] Hagyományt kívánunk teremteni ezzel a konferenciával, amely meg szeretné mutatni a teológia helyét a társadalomban. Amikor 440 évvel ezelőtt Kolozsváron egyetemet alapított Báthory, nem volt kérdés, hogy a teológiának mennyire van jogosultsága az egyetemen. Talán százötven éve sem, amikor Kolozsváron megalakult a magyar tudományegyetem – vélekedett Lukács Olga, a kar dékánja, az MTA külső köztestületének tagja, majd a 440 és a 150 éves ünnepi évforduló mellett egy harmadikra is emlékezett. A kar egyik oktatója, Visky Sándor Béla, az MTA külső köztestületének tagja tavaly töltötte be a hatvanadik életévét, amit eddig nem tudtak kellőképpen megünnepelni...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Kutató: Több bezárt, elhanyagolt bánya „ketygő bomba” Máramarosban

Hantz Péter biofizikus, az MTA külső köztestületének tagja, kutatóbúvár különleges, extrém környezetek, köztük bányapatakok vizének és iszapjának mikrobiális ökoszisztémáit vizsgálja. Legfrissebb analitikai eredményei félelmetesek: azt tapasztalta, hogy a bezárt és működő bányák vizei tisztításának elhanyagolása miatt egyes patakokban és folyókban a cink, réz, nikkel, alumínium, kobalt, ólom, higany, uránium és más anyagok koncentrációja a megengedett értékek sokszorososa. A tudós szerint ez „hosszú távon környezeti katasztrófákhoz vezethet, és közegészségügyi kockázatot is jelent”. [...] A biofizikus a Maszol kérésére elmagyarázta: a felelőtlenül kezelt bezárt és működő bányák egyrészt lassan pusztító, krónikus szennyezést okoznak, másrészt pedig egy jelentősebb esőzés nagy mennyiségű szennyezett iszapot moshat ki a tárnákból, meddőhányókból vagy üleptő tavakból, ami látványos környezeti katasztrófákhoz vezet. [...] A mintavételekre 2021 szeptembere és novembere között került sor, az eredmények tehát ezt az állapotot tükrözik...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

130. születésnapját ünnepli a Szatmárnémeti Északi Színház

Január 14-én vette kezdetét a rendezvénysorozat, mellyel a Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulata és Mihai Raicu Társulata ünnepelte – és ünnepli – a színházépület átadásának napra pontos, 130. évfordulóját. A színházi előadást megelőzően, a 17:00 órától tartott hivatalos megnyitó keretében kiállítás is nyílt a színház előterében és a körfolyosóin. Az előtérben színházi relikviákat állítottak ki, melyek közül néhány színháztörténeti szempontból felbecsülhetetlen értékű: sok évtizedes, sőt, évszázados szöveggönyveket, kitüntetések és díjakat, a társulat életében fontos szerepet betöltő direktorok pecsétjével ellátott dokumentumokat...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

Balázs Imre József irodalomtörténész Tamási Áron életművének jelentőségéről

Tamási életműve az erdélyi magyar irodalmi hagyomány biztos pontja: esztétikai értékeit már a kortársak is elismerték – mondta el Balázs Imre József irodalomtörténész, az MTA külső köztestületének tagja a Krónikának a most induló emlékév apropóján. Arról is beszélt, hogy az 1989 előtti, nacionalista Romániában plusztöltete volt Tamási székelységtémáinak, ez az aura valamelyest eltűnt azóta. [...] Mint a számos programot felsorakoztató rendezvénysorozat kapcsán elhangzott, „Tamási Áron a ma embere számára is fontos”. [...] Mi az, ami miatt időtálló az életmű és hol a helye az erdélyi irodalomban? Úgy tudta megragadni a székelységtémát, hogy mások számára is megközelíthetővé tette azt: egyrészt érzékeltette, hogy egy nyelvileg is sajátos világról van szó, másrészt mitologikus keretben is elhelyezte olyan műveiben, mint a Jégtörő Mátyás, az Énekes madár vagy a Szűzmáriás királyfi. [...] Az író halála óta több mint öt monográfia született az életműről, köztük Féja Géza, Izsák József, Taxner-Tóth Ernő, Z. Szalai Sándor és Sipos Lajos könyvei...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Interjú: József Álmos nyugalmazott matematikatanár, helytörténész

Azóta József Álmos, a Székely Mikó Kollégium nyugalmazott tanára Sepsiszentgyörgy és a környék képes történetének feldolgozásában megkerülhetetlen személyiség, szaktekintély. Beszélgetés a képeslapok és a matematika varázsáról. [...] Gyermekkoromban egészen más helyzetekkel kellett szembesülnöm. Például azzal, hogy az erdélyi magyar javak államosítása első lépésének tekinthető CASBI-törvény több áldozatát képviselő ügyvéd édesapámat 1952-ben közel két évre kényszermunkára hurcolták el. Ennek első következménye az volt, hogy nem akartak felvenni az ötödik osztályba. [...] A Szentgyörgyről utánam küldött „kaderlapon” ugyanis az szerepelt, hogy apám az Erdélyi Magyar Párt tagja volt...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: 25 éve jelent meg Kolozsváron a Mutáns című humorlap

Az internetrobbanás előtti időkben három lelkes, kolozsvári fiatal elhatározta, hogy humorlapot fog megjelentetni. Marosán Tamással, Horvát Zsolttal és Zágoni Balázssal beszélgettünk. [...] Az egykori készítőik ugyan jubileumi lapszámmal nem jöttek ki,

de online elérhetővé tették az egykori humorlap megjelent számait. Mind a hetet. Ennek apropóján vettük fel a kapcsolatot az egykori szerkesztőkkel, hogy azok is megismerhessék a történetüket. Kik voltak ők? Olyan kolozsváriak, akik valamilyen részt vállaltak a magyar lapkiadásban...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Leszedték Jozef Tiso utolsó utcanévtábláját

A Zsolna járásbeli Varín község az elmúlt időszakban azzal került be a hírekbe, hogy a Nemzeti Büntetőügyi Ügynökség (NAKA) büntetőeljárás indított kilenc önkormányzati képviselő ellen, amiért nem támogatták a Jozef Tiso utca átnevezését egy tavaly augusztusi képviselő-testületi ülésen. A NAKA önkényuralmi mozgalom támogatásával gyanúsította meg a kb. 3800 lelket számláló község testületének tagjait. [...] Varín az utolsó település Szlovákiában, ahol máig létezik olyan utca, amelyet az Első Szlovák Állam klórofaszta elnökéről, Jozef Tisóról neveztek el...” Forrás: Parameter.sk: [teljes cikk >](#)

A somorjai Bibliotheca Hungarica tavalyi projektjéről

Öt-hat évvel ezelőtt a somorjai gimnázium egy osztálya látogatott el a könyvtárunkba, a Bibliotheca Hungaricába. A generációs különbséget csak akkor fogtam fel igazán, mikor a könyvtár végében található olvasóterembe zsúfolódtunk, s meséltem nekik a folyóiratainkról. Büszkén említettem, hogy bizony, nagyon régi újságjaink is vannak, igazi különlegességek. Ekkor felcsillantak a tekintetek, és egy lány érdeklődve kérdezte meg, hogy akkor a régi számok is megvannak? Belenézhetne egy ilyenbe? S már kerestem a polcon az 1948-as feliratot, mikor hallom, hogy öt bizony a 2000-es év októberére érdekl, mert úgy tudja, hogy kisgyerekként van róla egy kép az újságban. Ez a történet mindig eszembe juttatja, hogy milyen gyorsan változik a világ, hogy a maiból milyen gyorsan lesz régi. [...] A mi nagy kompromisszumunk a 2020-ban elindított helytörténeti cikkadatbázis. Ekkor, a Kisebbségi Kulturális Alap támogatásának köszönhetően negyven községi kiadású sajtótermék helytörténeti cikkeinek bibliográfiája készült el...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Lezajlottak a 54. Irinyi János Országos Középiskolai Kémiaverseny iskolai fordulói

A komáromi Selye János Gimnázium a Magyar Kémikusok Egyesületének Kémia tanári Szakosztálya és a Debreceni Egyetem segítségével Szlovákiában tizenhetedik alkalommal is meghirdette a magyarországi 54. Irinyi János Országos Középiskolai Kémiaversenyt a 2021/2022-es tanévre. [...] Míg tavaly online formában zajlott a verseny, idén három helyszínen szerveztük meg: a komáromi Selye János Gimnáziumban, a dunaszerdahelyi Vámbéri Gimnáziumban és az ipolysági Szondy György Gimnáziumban...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Bemutakozik a megújult szklabonyai állandó Mikszáth-kiállítás

Vasárnap emlékeztünk meg a nagy palóc mesemondó, Mikszáth Kálmán születésének százhetvenötödik évfordulójáról. A jeles írónk szülőfalujában, Szklabonyán lévő Mikszáth Kálmán Emlékházban a jubileumi ünnepély keretei között megtekinthető volt a nemrég átalakított állandó tárlat. A Szent Péter esernyője alatt címet viselő kiállítás Mikszáth fiatalkorára fókuszál, melynek központi témája a szülőföld szeretete és a palócoktól nyert temérdek ihlet. Az átalakított állandó tárlat kialakítását Praznovszky Mihály, Kovács Anna és Jarábik Gabriella kutatómunkája előzte meg. A Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma és más szlovákiai múzeumok gyűjteményéből származó műtárgyak mellett magyarországi intézmények fotódokumentumai is kiállításra kerültek. [...] A Mikszáth Kálmán Emlékház az író szülőfalujában, Szklabonyán található, ahol az író 1853-tól több mint húsz éven át élt, ebből tíz évet a mai emlékházban. Az emlékházat 2003 óta működteti a Szlovák Nemzeti Múzeum – A Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Gyász hír: Trugly Sándor, régész

Ismét komoly veszteség érte a felvidéki magyarságot. Trugly Sándorról van szó, aki ebben az évben lenne 70 éves. Trugly Sándor 1971-ben érettségizett a komáromi magyar gimnáziumban. Ezt követően a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen szerzett diplomát, magyar-régész szakon, 1976-ban. Tagja volt a híres Eötvös József Collegiumnak, amely az ELTE bölcsészettudományi, informatikai, társadalomtudományi és természettudományi karainak szakkollégiuma volt Budapesten. [...] 1976-ban lépett be a révkomáromi múzeumba, mint régész. 1983-tól ugyanitt honismereti kört vezetett. 1986-ban doktori fokozatot szerzett, disszertációs munkájának gerincét az avar temetők elemzése alkotta. [...] A hetvenes évek végén és a nyolcvanas években ásatásokat és terepbejárásokat végzett Komáromban és környékén, mindenekelőtt a „Komárom-hajógyári” avar temető és telep régészeti leleit köszönhetjük az ő kutatásainak. A Kárpát-medence egyik legjelentősebb késő avar temetőjének legteljesebb magyar nyelvű

feldolgozását ő készítette el, amely 2008-ban vaskos kötetben is megjelent „A Komárom-hajógyári avar temető és telep” címmel...”
Forrás: Korkep.sk: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) >

Felújítják az Andrassy-kúriát Gombaszögön

Sajtótájékoztatót tartott a Sine Metu Polgári Társulás Gombaszögön, melyen bejelentették az Andrassy-kúria rekonstrukciójának hírét. [...] „Az Andrassy-kúria felújításával tulajdonképpen Gombaszög elnyeri azt a formáját és funkcióját, amellyel méltóképpen bele tudja kapcsolni e gyönyörű vidéket Szlovákia turisztikai és idegenforgalmi desztinációinak a sorába.....” Forrás: Korkep.sk: [teljes cikk](#) >

Nemzet-közi Magyar Fotószalon

Tizenötödik alkalommal nyitották meg a Barta Gyula Galériában január 12-én a Nemzet-közi Magyar Fotószalon 21. évfolyama fotóinak 44 képből álló, válogatott anyagát, amelyet vándorkiállítás formájában Dunaszerdahelyen, Komáromban, Léván, Naszvadon, Füleken is bemutatnak, de Ózdon és Miskolcon is láthatja a közönség. Most 124 szerzőtől összesen 1500 fénykép érkezett a nemzetközi szemle budapesti szakmai zsűrijéhez, többek közt az Egyesült Államokból, Kanadából, Szerbiából, Magyarországról és Szlovákiából. A szalonra a világon bárhol élő magyar nemzetiségű fotós benevezhet, életkortól és foglalkozástól függetlenül. [...] A bíráló bizottság ezúttal összesen 288 fényképet tartott kiállításra méltónak, a rangos mezőnybe Szlovákiából öt szerző 11 fotója került be – közölte a párkányi megnyitón Nagy Tivadar fotográfus, szervező...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk](#) >

Múltidéző: Az ipolysági zsidóságról

Az ipolysági zsidóságról újabbon több cikket, tanulmányt, tudósítást is olvashattunk. Utoljára arról értesülhettünk, hogy a városban táblát állítanak a volt gettóból elhurcoltak emlékére. Pontosabban megjelölik a helyet, amely a szörnyű begyűjtés színtere volt. Kapusta Krisztina, az emléktábla-állítás egyik kezdeményezője, a Honti Múzeum alkalmazottja nyilatkozott nemrégiben ennek kapcsán, megállapítva egyebek közt: „A fiatal nemzedék tagjai hitetlenkednek, és gyakran megkérdőjelezzik az egyes információk valóságát. Nekünk ezért is fontos feladatunk, hogy rendszeresen megemlékezzünk a tragikus eseményekről, ezzel utat mutatva a fiataloknak egy toleránsabb társadalom felé.” A fenti megállapításokkal nem áll szándékomban konfrontálódni, sem a jó szándékot kétségbe vonni. Csupán a pontosítás, a forrásmegjelölés végett teszek itt közzé néhány adalékot. Baki Attila már 2014-ben megírta nagy ívű doktori értekezését: A Bars és Hont Közigazgatásilag Egyelőre Egyesített vármegyék zsidóinak holocaustja – 1938-1944 (1945) című PhD-értekezését, melyet az ELTE Bölcsészettudományi Karán védett meg...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk](#) >

SZERBIA/VAJDASÁG

Alacsony részvétel mellett fogadták el az alkotmánymódosítást

A Köztársasági Választási Bizottság előzetes eredményei szerint a szavazók 61,8 százaléka támogatta, 37 százaléka pedig ellenezte az alkotmánymódosítást a tegnapi rendezett referendumon. Eddigi adatok szerint a részvételi arány 30 százalék körül mozog. [...] Az országos átlaghoz képest, amely a 18 óras adatok szerint kicsivel több mint 20 százalékos részvétellel tanúskodik, Vajdaságban nagyobb érdeklődésről számolt be a koradélutáni órákig a sajtó. A többségében magyar települések, mint Magyarkanizsa és Zenta azonban úgy tűnik nem csatlakoznak az átlag növeléséhez. [...] A tegnapi népszavazás eredményei megmutatták, hogy az alkotmány módosítása nem rendelkezik megfelelő legitimitással. A szavazati joggal rendelkezők 70% nem vett részt a szavazáson, míg a 30% körüli résztvevők 40% nemmel szavazott, írja közleményében a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége...” Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) > [teljes cikk 3](#) >

A zentai pedagógusokat érintő diszkrimináció: Százötven vajdasági iskola kezdi a második félévet sztrájkjal

Vajdaság-szerte százötven általános iskolában hirdettek figyelmeztető sztrájkot hétfőre, a második félév első napjára. A sztrájkjal a zentai kollégákat ért hátrányos megkülönböztetés ellen tiltakoznak. A zentai pedagógusok kálváriája már több mint egy éve húzódik. A törvény által szavatolt utazási költségtérítvény, másnéven biciklipénz, jár minden közintézményben dolgozónak. S a törvény szerint visszamenőleg is követelhető. A zentaiak esetében hosszas párbeszéd és egyezkedés után megosztott a dolgozók közössége, egyeseknek jár, másoknak nem. [...] Az iskolai dolgozók egy része végül bírósági keresetet nyújtott be az utazási költségek megtérítéséért. A per elindításakor ezután az illetékesek mégis találtak megoldást a pénz előteremtésére, a 2021-es év elejétől belekerült a község költségvetésébe is a térítvény szavatolása. Továbbá részben kifizették azt a mintegy hatszáz közintézményben dolgozót, aki nem indítottak pert ellenük. Több mint száz iskolai alkalmazott viszont egyáltalán nem kapta meg az elmaradt összegeket...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk](#) >

A bajsai Vojnichok és a Zákó család régi fotói, dokumentumai kerültek haza

A közelmúlt azonban ritka csodát hozott magával, hiszen Magyarországon meglett a már-már elfeledett, néhai örökség. [...] A bajsai Vojnichok (Vojnitsok), a Zákó család, és ezzel a vidékünk néhai patinás múltjára utaló több papírkartonnyi emlék került elő abból a bizonyos rakományból. Hogy ez hogy is történt, arról elsőként a régiségpiacon jártas, történész végzettségű pacséri Nyúl Zoltánnal beszélgetünk, majd a bajsai származású üzletemberrel, Zsemberi Jánossal, akiknek a közreműködésével ismét „hazakerültek” hosszú vándorútjukról ezek a dokumentumok. [...] Előkerült többek között például egy nyaraláson francia nyelven íródott napló, illetve előkerültek Vojnich Zsigmond, Zomborban székelő főszolgabíró után maradt iratok is. A lényeg az, hogy ezek az 1840-es évektől az 1940-es évek közepéig szóló dokumentumok vidékünk helytörténeti kutatásainak egyik igen fontos támpontját jelenthetik a jövőben, mint ahogy a Vojnich család múltját kutatók számára is pótolhatatlan anyagegyüttest képeznek – tette hozzá Nyúl Zoltán...” Forrás: Magyarso.rs: [teljes cikk >](#)

Építészeti tárlat Magyarkanizsán

A magyar kultúra napja alkalmából a Regionális Kreatív Műhely szervezésében január 21-én A mai magyar építészet című kiállítás látható a Dobó Tihamér Képtárban (Fő tér 9.). A kortárs magyar építészet egy vetületét bemutató tablókiállítást a Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tagozata kezdeményezte és az akadémia köztestületi tagjainak közös bemutatkozását láthatják az érdeklődők. A kiállítást a Magyar Művészeti Akadémia részéről Turi Attila, Kossuth- és Ybl-díjas építész, a Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tagozatának vezetője és Tóth Vilmos magyarkanizsai építész, a Magyar Művészeti Akadémia levelező tagja nyitják meg...” Forrás: Magyarso.rs: [teljes cikk >](#)